גמרא

(א) הרי אתה עלי חרם הנודר אסור הריני עליך ואתה עלי שניהם אסורים זה בזה [א] ומותרין בשל עולי בבל ואסורין בשל אותה העיר ואלו הן דברים של עולי בבל הר הבית הלשכות והעזרות ובור של אמצע הדרך ואלו הן של אותה העיר (א) הרחוב ובית הכנסת ובית המרחץ ואי אמרת בירא דשותפי הוא אמאי מותר והתנן (ב) [ב] השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורים ליכנס לחצר לרחוץ בבור (ב) לרחוץ ה"נ והכא במאי עסקינן למלאות מר מדידיה קא ממלא ומר מדידיה קא ממלא וסבר רב נחמן יש ברירה והתנן (ג) [ג] האחין השותפין כשחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה וכשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון ואמר רב ענן לא שנו אלא שחלקו גדים כנגד טלאים וטלאים כנגד גדים אבל חלקו גדים כנגד גדים וטלאים כנגד טלאים אומר זהו חלקו המגיעו משעה ראשונה לכך ורב נחמן אמר [ד] אפילו חלקו גדים כנגד גדים וטלאים כנגד טלאים אין אומר זה חלקו המגיעו משעה ראשונה לכך אלא דכולי עלמא בירא דהפקרא היא (ג) אלא הכא [ד] במגביה מציאה לחבירו קא מיפלגי מר סבר [ה] קנה ומר סבר לא קנה:

מתני' [ו] מי שהיו פירותיו בעיר אחרת וערבו בני אותה העיר (ד) להביא אצלו מפירותיו לא יביאו לו ואם ערב הוא פירותיו כמוהו

מי

רש"י

הרי אתה עלי חרם. הכי קאמר ליה הרי ממונך עלי כסתם חרמים שהן לבדק הבית הלכך הנודר אסור ליהנות משל המודר דכתיב לא יחל דברו (במדבר ל) ורשאי הוא לאסור עצמו בממון חברו: **ומותרין בדברים של עולי בבל.** שעשו בני הגולה לפי שהפקירום לכל ישראל ונתנום להם ולא להיותם שותפין בו שיהא להם כח לאסור זה חלקו על זה: **של אותה העיר.** שהן דרין בה מפני שהן שותפין בהן וזה אסור מפני חלקו של זה: **הכא במאי עסקינן למלאות.** הא דקתני ובור של אמצע הדרך מותרין לא לכל תשמיש הותרו כגון לירד ולרחוץ בתוכו דבירא דשותפין הוא וכשהתירו למלאות מימיו התירו דסמכינן אברירה ואמרי' מר מדידיה קא ממלא מים שעלו בכדו הן המבוררין מן השמים לחלקו: **האחים השותפין.** אחים שהן שותפין בירושת אביהן: **כשחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה וכשחייבין במעשר בהמה פטורים מן הקלבון.** כל ישראל הוזקקו לתת מחצית השקל לקרבנות צבור והטילו חכמים עליהם להוסיף מעה קטנה להיות קלבון לפרוטרוט מפני שהן חצאי שקלים חתיכות דקות ונוחין לאבד ופעמים שמחליפין אותן (ה) במנים ונותנין הקלבון בחלוף ואף כשמצטרפין שנים לתת שקל שלם הטילו עליהם שני קלבונים שלא לפחות מחבריהם ולמעט את ההקדש אבל האב שוקל בשביל שני בניו שקל שלם ופטור מקלבון שני: מעשר בהמה נוהג בכל שנה בולדות הנולדים ועדר של שותפין פטורים הולדות ממעשר כדתניא בבכורות (דף נו:) כל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך (שמות יג) ולא של שותפות ופרכינן והא בבכור כתיב ומשנינן אם אינו ענין לבכור דאיתיה בשותפות דכתיב ובכורות בקרכם ובאכם (דברים יב) תנהו ענין למעשר יכול אפי' קנו בתפיסת הבית כגון אחין שלא הספיקו לחלוק ירושתן עד שנולדו להם ולדות ת"ל יהיה. הלכך אחים שהן שותפין ששותפותן לאחר חלוקה כגון שחזרו ונשתתפו חייבין בקלבון כשאר שנים המתחברין לשקל שלם ופטורים ממעשר בהמה דשותפין בעלמא נינהו דבטלה לה תפיסת הבית וכשחייבים במעשר בהמה כגון שנשתתפו משנפלה להם הירושה דקיימא תפיסת הבית פטורין מן הקלבון כאילו היה אביהן קיים שממונן אחד ופוטרן יחד: **ואמר רב ענן לא שנו.** דבשביל חלוקה בטלה תפיסת הבית מנייהו: **אלא כשחלקו.** על פי שום בדמים גדים כנגד תישים זקנים או כנגד טלאים דבטלו(ו) מהן שם ירושה ונתנו בה תורת לקוחות וכי חזרו ונשתתפו הוו להו כלקח זה בשלו וזה בשלו מן השוק ונתערבו ואין כאן עוד שם תפיסת הבית אלא שם שותפות אבל חלקו טלאים כנגד טלאים וגדים כנגד גדים דזהו משפט ירושה לכל אחד חלק בכל מין ומין אומרים זה חלקו המגיעו דיש ברירה ועדיין שם יורשים עליהן וכשחזרו ונשתתפו חזרה תפיסת הבית למקומה. ויש פותרים הטעם משום לקוחות דתנן הלוקח פטור ממעשר בהמה (בכורות דף נה:) וטעות הוא בידם דכשהולדות לקוחין הן פטורין מלהתעשר אבל הלוקח עשר בהמות וילדו חייבין במעשר והכא לגמרי פטר להו: **אין אומרים כו'.** ופטור. אלמא אין ברירה אלא על כרחך לרב נחמן בירא דהפקרא הוא מדלא אסתרו ביה מודרי הנאה (ה) גבי מילא ונתן לחברו: **במגביה מציאה לחברו קא מפלגי.** לא גרסינן במגביה מציאה קנה חברו קמפלגי ולא גרס מר סבר קנה חבירו כו' דאם כן קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דאבעי לן לפרושי הכא דרב נחמן סבר קנה חברו דקאמר כרגלי מי שנתמלאו לו ובשנים אוחזין (ב"מ דף י.) אמרינן רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו המגביה מציאה לחברו לא קנה חברו אלא ה"ג במגביה מציאה לחברו קא מפלגי ודכולי עלמא לא קנה חבירו בהגבהתו של זה אלא אם קנה המגביה אם לא קנה פליגי רב נחמן סבר לא קנה המגביה דלאו אדעתיה למקני אלא מי שנתמלאו לו קנאם במשיכה כשיקבלם כשבאו לרשותו ודעתו לקנות דכי אמר לא קנה חברו כל זמן שהוא ביד המגביה אמרינן דיכול לומר אני אזכה בה לעצמי אבל משנתנה לו קנה דתנן התם [דף ט:] ואם משנתנה לו אמר זכיתי בה תחלה לא אמר כלום ורב ששת סבר קנה המגביה תחלה ומידו קבלם זה הלכך כרגלי הממלא. ולית דגרס כמו שכתוב בספרים ומפרשין הכי רב נחמן סבר קנה חבירו משנתן לו ורב ששת סבר לא קנה חברו אלא המגביה: **מתני' לא יביאו.** מפירותיו הואיל והוא לא ערב לשם דהכל כרגלי הבעלים: **ואם ערב הוא.** ללכת לשם: **פירותיו כמוהו.** ומותר להביאם:

מי

תוספות

[והתנן השותפין. מגופיה הוי מצי למידק דאסר בה"כ ובית המרחץ מטעם שותפין אלא זאת פשוט יותר]: ת"י

הכא במגביה מציאה לחברו קנה חבירו קמפלגי. דרב נחמן אית ליה קנה חברו ולכך קאמר כרגלי מי שנתמלאו לו כו' והקשה רש"י דהדיא קאמר רב נחמן בפ"ק דב"מ (דף י. ושם) דמגביה מציאה לחברו לא קנה חברו אלא נראה לרש"י דה"ג במגביה מציאה לחברו קמפלגי [א] ותו לא וה"פ רב נחמן סבר לא קנה המגביה דלא היה בדעתו למקני [ב] והוי הפקר עד שבאו ליד מי שנתמלאו לו והוא קנאם במשיכה דדעתו היה לקנות ואע"ג דמגביה מציאה לחברו לא קנה חברו היינו כשעודה ביד המגביה לפי דמצי למימר אני זכיתי לעצמי אבל כשנטלה חברו זכה מן ההפקר כיון דמגביה לא הגביה לקנות לו כדתנן התם ואם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחלה לא אמר כלום לכך הוי כרגלי מי שנתמלאו לו ורב ששת אמר מגביה מציאה לחברו קנה המגביה [ג] תחלה וזה קבלה מידו הלכך הוי כרגלי הממלא ודוחק הוא למחוק גרסת הספרים ועוד אין סברא לרב ששת שיקנה המגביה בלא מתכוין לכ"נ לרשב"ם לפרש שיש ליישב גרסת הספרי' ומה שהקשה רש"י לא קשה מידי דשאני התם דקאמר טעמא משום דהוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים דאחרים לא ימצאו המציאה אח"כ לפיכך קאמר רב נחמן דלא קנה אבל הכא אית ליה לרב נחמן שפיר דקנה מי שנתמלאו לו דלא הוי חב לאחרים דהא איכא הרבה מים דיכולים אחרים למלאות [ד] ועוד אומר ר"ת דיש לקיים גרסת הספרים וה"פ מר סבר המגביה מציאה לחברו קנה חבירו היינו רב ששת ולכך קאמר כרגלי הממלא דמאיזה טעם אמרינן המגביה מציאה לחברו קנה חברו דמגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה והואיל ואתי מכחו דין הוא שיהא כרגלי הממלא [ה] ור"נ ס"ל לא קנה חברו והשתא ניחא ההיא דב"מ [ו] דגם הוא לא קנה דלא נתכוון לקנות וא"כ הרי הן הפקר כל זמן שלא באו לידי מי שנתמלאו לו ולכשיבאו לידו יזכה בהן מן ההפקר לפיכך הן כרגליו [ז] (לישנא אחרינא במגביה מציאה לחברו קא מפלגי ולא גרסינן מר סבר קנה חברו וכו' דא"כ קשיא דר"נ אדר"נ דמבעיא לפרושי הכא ר"נ סבר קנה חברו דקאמר כרגלי מי שנתמלאו לו ובשנים אוחזין רב נחמן ורב חסדא אמרי תרוייהו המגביה מציאה לחברו לא קנה חברו בהגבהתו של זה ולא קנה המגביה דלאו אדעתיה למקני אלא מי שנתמלאו לו קונן במשיכה כשיקבלו שיבאו לרשותו ודעתו לקנות דכי אמרינן לא קנה כל זמן שביד המגביה אמר דיכול לומר לו אני אזכה לעצמי בה תחלה אבל משנתנה לו קנה דתנן התם אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחלה לא אמר כלום ורב ששת סבר קנה המגביה ומידו קבלה זה הלכך כרגלי הממלא ולית דגרס כמו שכתוב בספרים ומפרש הכי רב נחמן סבר קנה חברו משנתן לו רב ששת סבר לא קנה חברו אלא המגביה לשון הקונטרס):

אלא

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ז מהל' נדרים הלכה ב טוש"ע י"ד סימן רכד סעיף א:

נג ב מיי' שם הלכה ד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רכו סעיף א:

נד ג מיי' פ"ו מהלכות בכורות הלכה ה ופ"ג מהלכות שקלים הלכה י ד ה:

נה ד מיי' פ"ו מהלכות בכורות הל' י:

נו ה מיי' פ"ז מהל' גזילה ואבידה הלכה ג טוש"ע ח"מ סימן רסט סעיף א:

נז ו מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הלכה יג טוש"ע א"ח סימן שצז סעיף יז:

מוסף תוספות

א. מ"ס קני ומר סבר לא קני ול"ג חבירו, וכולהו סברי דלא קני חבירו אלא רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני. תוס' ב"מ י. ד"ה רב נחמן. ב. לא קנה לא זה ולא זה וכי אתו ליד חבירו אז קנה, הילכך הם כרגלי מי שנתמלאו לו. תוס' הרא"ש ב"מ י. ד"ה רב נחמן. ג. דכיון דלא קנה חבירו הוא קנה ולכך הוי כרגליו. תוס' ב"מ שם. ד. וקשה לפירושו דאם כן מאי טעמא דרב ששת. תוס' הרא"ש ב"מ שם. ה. השתא נמי דזכי לחבריה הוי כרגליו ולא עדיף מיניה לענין תחומין והוי כאילו זכה לנפשיה. תוס' ב"מ שם.

רבינו חננאל

הרי אתה עלי חרם, ראובן הנודר אסור, הריני עליך ואתה עלי שניהם אסורין, ושניהם מותרין בדבר של עולי בבל (ואסור) [ואסורין] בדבר של אותה העיר. אילו הן דברים של עולי בבל, הר הבית הלשכות והעזרות והבאר שבאמצע הדרך, אלו הן דברים של אותה העיר הרחוב והכ"נ ובית המרחץ והתיבה והספרים. ואי אמרת האי בור של עולי בבל דשותפי הוא אמאי מותרין, והתנן השותפין שנדרו זה מזה הנאה אסורין ליכנס לחצר. ופריק רב נחמן לירד לרחוץ בזה הבאר אסור, דהא בכל הבאר הוא רוחץ ואסור, אבל למלאות מים מתוכו, אמרינן כל אחד מחלק שיש לו בתוכו, כלומר משלו ממלא. ואקשינן וסבר רב נחמן שזה המים שנשאב הם הם בעצמן חלקו וכי יש ברירה, והתנן בשקלים סוף פרק ראשון, ובשחיטת חולין פרק ראשון, ובבכורות פרק אחרון, האחין השותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר בהמה, והן שכבר חלקו, כדתנן בבכורות פרק אחרון חלקו ולבסוף נשתתפו חייבין בקולבון ופטורין ממעשר בהמה. פירוש חייבין בקולבון, דכיון דחלקו נעשו כרחוקין, ותנן השוקל על ידו ועל יד חבירו חייב בקולבון ופטור ממעשר [בהמה], דכיון דחלקו הרי הן כלקוחות, ותנן הלקוח או שנותן לו במתנה פטור ממעשר בהמה. ושחייבין במעשר בהמה, שעדיין לא חלקו, וירשו בהמה או קנו ועדיין לא חלקו, חייבין במעשר בהמה, דתנן קנו בתפיסת הבית חייבין ואם לאו פטורין, ופטורין מן הקולבון, כי מממון אחד הביאו הסלע, כי עדיין לא חלקו, כך היתה חובת קולבון, אם היו אחים ולא חלקו וקנו מתפיסת הבית (או) [אם] הביאו שניהן סלע פטור מן הקולבון, ואמרינן התם בבכורות פטורין בזה ובזה, שחלקו בבהמה ולא חלקו בכספים, [אם] אע"ג דחלקו בבהמה גלו דעתייהו דלמיפלג קיימי וליחייבו בקולבון קמ"ל. ואמר רב ענן לא שנו [אם] חלקו האחין פטורין ממעשר בהמה, אלא בזמן שחלקו גדיים כנגד טלאים וכו', ורב נחמן אמר אפילו חלקו גדיים כנגד גדיים וטלאים כנגד טלאים אין אומר זה הוא חלקו המגיעו משעה ראשונה לכך, והנה רב נחמן לית ליה ברירה. ופרקינן אלא דכ"ע באר של עולי בבל הפקירא הוא, ובמגביה מציאה לחבירו פליגי, רב נחמן סבר המגביה מציאה לחבירו, כיון דבשעת הגבהה אדעתא דחבירה קמגביה לה, קנה חבירו. ורב ששת סבר לא קנה, וקי"ל כרב נחמן. וכן שמעתא סלקא בשנים אוחזין בטלית.

ת"ש מי שזימן לו אורחים כו' קתני מיהא אם זיכה להם יוליכו עמהן. ופירק רב ששת זיכה שאני. [מתני'] מי שהיו לו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו, לא יביאו לו מפירותיו, ואם עירב פירותיו כמוהו.

מסורת הש"ס

א) נדרים ה. מז:, ב) נדרים מה: ב"ק נא: ב"ב נז:, ג) חולין כה: בכורות נו: [שקלים פ"א מ"ז], ד) [ב"מ ח. י.], ה) בס"א במשנה, ו) בס"א: נעלו, ז) רש"ל מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) גמ' של אותה העיר הרחבה ובית המרחץ ובית הכנסת ואל"ל כל"ל: (ב) שם לרחוץ בבור הכי נמי כל"ל ותיבת לרחוץ נמחק: (ג) שם דהפקרא היא והכא במגביה כל"ל ותיבת אלא נמחק: (ד) שם במשנה וערבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יביאו לו מפירותיו ואם ערב הוא פירותיו כמוהו כל"ל: (ה) רש"י ד"ה אין אומרים וכו' מודרי הנאה והכא גבי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכא במגביה וכו' דגם הוא לא קנה. עי' ע"ז דף סב ע"א תוספות ד"ה לקוט:

מוסף רש"י

אסורים ליכנס לחצר. בחלק של שניהן, דכל חד אסור בדריסת הרגל של חבירו, וקא סבר אין ברירה, דליזמר האי דחלק חבירו עייל והאי לחלק חבירו עייל (נדרים מה:). בכל זמן שלא חלקו את החצר, נכנס כל אחד בחלק חבירו וקם ליה בבל יחל דברו, שהרי נהנה מחבירו, שעומד בחלקו (רשב"ם ב"ב נז:). כשחייבין בקלבון. שחלקו בנכסי אביהן ואחר כך נשתתפו ואם שוקלין סלע שלם לשני חצאי שקליהם כאחד יהו חייבין לתת כל אחד ואחד מעה קטנה לקלבון, דהא שני ממונות הן והרי הן כשני בני אדם שהשוקל שקלו נותן עמו קלבון, והוא קלבון להכרע, ר"ל חילוף, שאין שני חצאי סלע יוצאין בסלע בלא חילוף מועט, והואיל ורוב בני אדם נותנין כל אחד מחצית הסלע וקלבונו עמו, כי מצטרפי נמי שנים ויהבי סלע שלם יהבי נמי קלבון, והני אחין שחלקו וחזרו ונשתתפו דהכל הן כשאר שותפין דעלמא וחייבין בקלבון (בכורות נו:). פטורין ממעשר בהמה. כל הנולדים להם כל ימי שותפות, שהשותפות פטור ממעשר בהמה בבכורות בפרק בתרא (נו:) יהיה לך ולא של שותפות, והאם מוקי ליה לההוא קרא במעשר, ואע"ג דבבכורות כתיב (חולין כה:). וכשחייבין במעשר בהמה. כגון לא חלקו מעולם חייבין במעשר בהמה לעשר כל הנולדים להם כל ימי שותפות, דאמר התם יכול אפילו קנו בתפיסת הבית תלמוד לומר יהיה (שם). פטורין מן הקלבון. לגמרי, בין שניהם שקל שלם, שממון אביהם השוקל עומד, ואביהם השוקל על בניו או על אחד מבני עירו ופוטרו בשלו, פטור מן הקלבון, דתנן בשקלים (פ"א מ"ז) השוקל על יד עני או על יד שכנו או על יד בן עירו פטור, ובניו נמי אין מלות שקליהם עליו והוה ליה כשכנו ובן עירו (חולין כה:). לא שנו. דהויא שותפות להיפטר ממעשר בהמה כי חזרו ונשתתפו, אלא שחלקו. בשומא, גדים כנגד טלאים וטלאים כנגד גדים. לפי שוייהן, דהתם ליכא למימר זה חלקו המגיע בשעת מיתת אביהם, דודאי בשעת מיתה זכה זה בחצי הגדיים וחצי הטלאים וזה בחצי הגדיים וחצי הטלאים, הלכך השתא חלקו קנין הוא, זה קונה מזה, והולדות שישנם בשעת חלוקה פטורין ממעשר בהמה משום לקוחות, ואותן העתידים לבא פטורין משום שותפות (בכורות נו:). אבל חלקו גדים כנגד גדים וטלאים כנגד טלאים. אמרינן יש ברירה זה הוא חלקו המגיע לו כשמת אביו ועדיין יורשה עליהן וכי חזרו ונשתתפו הדרא לה תפיסת הבית כמירשה ואין לך ולדות שישנן בשעת חלוקה אינן פטורין משום לקוחות אלא משום שותפות הוא, הלכך שתי ולדות של שותפות ולא מרישה והוי כבתפיסת הבית, אלא פטורין משום שותפות (שם). אפילו חלקו כו'. אין ברירה והוי מרישא לקוחות והדר שותפין (שם).

א) נ"ל וקמ"ל דאע"ג דחלקו בבהמה סד"א דגלו דעתייהו וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מי שזמן אצלו אורחים. מעיר למרת ויבואו אצלו על ידי ערוב: **לא יוליכו.** לאחר שעודה מנות בידם ליתם לסעודה הלילה: **אלא אם כן זכה להם.** ע"י אחר: **מעורבים מערב יו"ט.** שמסרם בעל הבית זה לאחד אחר במיכיה ואמר לו זכה במנות אלו לפלוני ולפלוני דוכין לו לאחד אלא בפניו והיו אלסם מצעות יום ליל כריעיסה: **גמ' אם הכינם בשעת.** שוהו וקדלוחיו ופילוחיו לאחר מבעו בעל אחר מייב בנזקין וריש"א דהך מתני' בבבא קמא דבי אמר ליה עול עול ואנטר קמר ליה: **ליתא.** הך פלוגתא דהכא כי הך אזלא מסוס דאמר רב אלסם כרבנן דקיימי כרשותיה לעניו שמירה הוא הדין לתמומין: **אמר לך רב.** הך אנא דאמרי אפי' לרבי עד כאן לא קאמר רבי אלא דבסתמא לא קביל עליה נטירותא אבל הכא הא קביל עליה אבל לא קאמר רבנן התם אלא דניחא ליה לאיניש דניקום תוריה ברשותיה דבעל חצר דאי מזיק ליה לא מיחייב אבל הכא מי ניחא ליה לאיניש דליקום פיריה ברשותיה דחבריה תנן ואם ערב הוא פירותיו בחזקתו ואי אמרת כרגלי מי שהפקידו אצלו כי ערב הוא מאי הוי אמר רב הונא אמרי בי רב כגון שיחד לו קרן זוית ת"ש מי שזמן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אא"כ זכה להם מנותיהם מערב יו"ט ואי אמרת כרגלי מי שהפקידו אצלו כי זכה להם ע"י אחר מאי הוי ה"נ כיון שזכה להם ע"י אחר כמי שיחד לו קרן זוית דמי ואיבעית אימא זכה שאני רב חנא בר חנילאי תלא בשרא בעברא דדשא אתא לקמיה דרב הונא א"ל אי את תלית זיל שקיל ואי אינהו תלו לך לא תשקול ואי איהו תלא מי שקיל והא רב הונא תלמיד דרב הוה ואמר רב כרגלי מי שהפקידו אצלו שאני עברא דדשא דכמי שיחד לו קרן זוית דמי א"ל רב הלל לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והאמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם א"ל רבינא לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' דוסא א"ל רב אשי לרב כהנא ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והתנן הבהמה והכלים כרגלי הבעלים אלא שאני רב חנא בר חנילאי דגברא רבה הוא וטריד בשמעתיה וה"ק ליה אי את תלית אית לך סימנא בנוויה ולא מסחת דעתך מניה זיל שקול ואי אינהו תלו לך מסחת דעתך ולא תשקול: **מתני'** אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הביתות אלו הן ביתות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: **גמ'** למה לי למימר משקין ושוחטין מילתא אגב אורחיה קמ"ל דלשקי אינש בהמתו והדר לשחוט משום סרכא דמשכא ת"ר אלו הן מדבריות ואלו הן ביתות מדבריות כל שיוצאות בפסח ורועות באפר ונכנסות ברביעה ראשונה ואלו הן ביתות כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום רבי אומר אלו ואלו ביתות הן אלא אלו הן מדבריות כל שיוצאות ורועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ומי איתי ליה לרבי מוקצה והא בעא מיניה ר' שמעון בר רבי מרבי פצעילי תמרה לר"ש מהו א"ל יאין מוקצה לר"ש אלא

[**אלא אם כן זכה להן.** תימה ל"ל זכה לפני בירר] מלק כל לתד ולתד א נמי מידי דסוס מסמוכ ד דלמרינן לעיל (דף נח.) מע"פ שלא נתנו לו אלא ביו"ט וכו' וי"ל ג דסוכל דעתיה טפי אכלי מלוחים על מנות]: ד [**תנן ואם עירב הוא פירותיו במוהו.** מריש לקתני ואם ערבו בני חותה עיר לא יכיאו לו מני למידק דאיכא למימר דלא ערבו הנפקלים]: ה **פצעילי תמרה.** פ"ש תמרים שאינם מתבשלין בחילן לעולם וגודלין חותן מן הלקל ועושין להם חותלות וכונסין ו לחותן ומתבשלות ומצטיינות לר"ש מהו לאכול מהן ביו"ט ולא נהירא דפצעילי תמרה לא משמע כי אלא פירושו דהוי פגי תמרה שאופן להיות גמרין ומתוקין יפה יפה ועדיין לא נתבשלו וחצר דאי מזיק ליה לאיניש דניקום תוריה ברשותיה דבעל חצר מזיק ליה לאיניש דליקום פיריה ברשותיה דחבריה תנן ואם ערב הוא פירותיו בחזקתו ואי אמרת כרגלי מי שהפקידו אצלו כי ערב הוא מאי הוי אמר רב הונא אמרי בי רב כגון שיחד לו קרן זוית דמי א"ל רב הלל לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והאמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם א"ל רבינא לרב אשי ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' דוסא א"ל רב אשי לרב כהנא ואי אינהו תלו ליה לא שקיל והתנן הבהמה והכלים כרגלי הבעלים אלא שאני רב חנא בר חנילאי דגברא רבה הוא וטריד בשמעתיה וה"ק ליה אי את תלית אית לך סימנא בנוויה ולא מסחת דעתך מניה זיל שקול ואי אינהו תלו לך מסחת דעתך ולא תשקול: **מתני'** אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הביתות אלו הן ביתות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: **גמ'** למה לי למימר משקין ושוחטין מילתא אגב אורחיה קמ"ל דלשקי אינש בהמתו והדר לשחוט משום סרכא דמשכא ת"ר אלו הן מדבריות ואלו הן ביתות מדבריות כל שיוצאות בפסח ורועות באפר ונכנסות ברביעה ראשונה ואלו הן ביתות כל שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום רבי אומר אלו ואלו ביתות הן אלא אלו הן מדבריות כל שיוצאות ורועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים ומי איתי ליה לרבי מוקצה והא בעא מיניה ר' שמעון בר רבי מרבי פצעילי תמרה לר"ש מהו א"ל יאין מוקצה לר"ש אלא

כאן בזמן שהכלים מצויין בתריהם מחזה וכל כך הכא לתוקמוה בהדיא כרשותיה ומדעתא דידיה תנו ליה: **כרגלי הבעלים.** וכיון דלמרכו תלתוה שם הוה ליה תיכו בעלים: **אלא שאני רב חנא בר חנילאי דו.** וטעמא לאו משום תמוניו אלא דב הוה לתורי ליה כי היכי תלמידיה דרב הוה ורב אתר בשמיטת חולין (חולין דף פה.) בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ואפי' תלוי ביתד בבית יפרגל וכך טלדל דשמעתיה מכאן אתר בעקיבו: **ור"ק ליה.** רב הונא: **אי אם בעלים.** מידי דעביד לינים בידים לא מנכי ולא מקח דעתיה: **ואי אינהו תלו לך.** אתה לא היה דעתך לכך ואם אינם זכיים בשלך ואסתו אלא מקח טעות הוא ושקול. לשון אחר משום מוקצה: **מתני' אין משקין ושוחטין אם המדבריות.** משום מוקצה ובגמרא מפרש אמאי נקט מתני' משקין. **גמ' מנא הא מילתא.** דמתנ' דה"ל למורוי בבהמות מי מותרת ומי אסורה נקט מורחיה בניצוח דמשמע מינה מילתא מדאי בדרך אתר: **משום סרכא דמשכא.** שאתה נותה להפשיטה שהוא נדבק יותר מדאי בבשר: **ובגמטון.** ליטוד: **ברגיעה.** במרחצאות: **פצעילי תמרה.** תמרים שאין מתבשלות בחילן לעולם וגודלין חותן מהחילן ועושין להן חותלות הן כלי כפות תמרים וכונסין חותן ומתבשלות: **מהו.** לאכול מהן ביום טוב: **גלא**

מיי' פ"ה מהל' יו"ט הלכה יב טוש"ע ס"ת סימן תמ סעיף יח: **נמב ב** מיי' פ"ג מהל' מקו ממון הלכה יד [וסי"ז הלכה ה] סמג עשין סו טור ש"ע מ"מ סימן תמ סעיף ג [וסימן תנח סעיף ה ועי' בסג"מ בסימן רלח סעיף נ]: **ם** ג מיי' פ"ה מהלכות יו"ט הלכה יג טוש"ע ס"ת סימן תמ סעיף יח: **בא** ד ו מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הל' ג סמג לאוין עה טוש"ע ס"ת סימן תמ סעיף ג: **ה** [טוש"ע י"ד סימן נמ סעיף יב וס"ך סימן סה סק"ו]: **סב** ז מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע ס"ת סימן שי סעיף ג:

רבינו חננאל

איתמר המפקיד פירות אצל חבירו, רב אמר כרגלי המופקדין אצלו ושמואל כרגלי המפקיד. לימא אזדו לטעמייהו דתנן בב"ק בפרק שור שנגח את הפרה, אם הכניס ברשות, בעל חצר חייב, רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור, ואיתמר אמר רב הונא אמר רב הלכה כחכמים, ושמואל אמר הלכה כרבי, אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לר' עד כאן כר', וכבר פירשנוהו במקומו. והא דתנן אם עירב פירותיו כמותו, דשמעינן מינה כרגלי המפקיד, אוקמה רב בדיחד להן [קרן זוית] ולא קיבל להיות מופקדין אצלו, לפיכך ברשות בעליו עומדין. **רב חנא בר חנילאי תלא בישרא בעיברא דדשא**, והפקידו אצל בעל הבית בערב יו"ט, ואתא ביו"ט לגבי רב הונא, וא"ל מהו למישקליה ולמיזל היום בתחום שלי, א"ל אי את תלית ליה בעיברא דדשא מוכחא מילתא דלא אפקדתיה לגבי מריה דביתא, ואע"ג דאמר רב כרגלי המופקדין אצלו בכי האי גוונא מודי רב דהוא כרגלי המפקיד, ואי אנת אפקדתיה גבייהו ואינהו תלו לא תשקול. ואקשינן וכי האי גוונא אי אינהו תלו, והאמר שמואל שור של פטם כרגלי כל אדם, דכיון דמכרזי עליה כל אדם דעתיה עילויה, וכ"ש זה שכבר קנה. א"ל רבינא לרב אשי ו) ואי הוו איהו תלי שקיל, והא"ר יוחנן הלכה כר' דוסא מחבירו הלוקח בהמה מחבירו מעיו"ט אע"פ שלא נתנה לרועה אלא ביו"ט הרי הוא כרגלי הרועה, ואוקימנא ברועה אחד. א"ל רב אשי לרב כהנא ראי אינהו תלו לא שקיל, והתנן השואל כלי מחבירו מערב יו"ט כרגלי השואל, הנה אע"פ שהן ברשות המשאיל כרגלי השואל הן. ואפיקנא אלא רב הונא הכי קאמר, רב חנא בר חנילאי גברא וטריד בשמעתיה

מוסף רש"י

אם הכניס ברשות בעל החצר חייב. משנה היא בפרק שור שנגח את הפרה (מג.). בקבל שהכניס קלקולותיו ונפגע שורו של בעל הפיח או הכניס שורו ונגחו שורו של בעל הפיח ומתלקחן שהכניס פירותיו ומתלקחן בסתמה, בעל החצר חייב בנזקין, דכי אמר ליה עול, עול ואנטר לך קמר ליה, והוא הדין הכא סתמא אמר לעולם אינו חייב. דעול ואפי ואנטר לך קמר, וה"א להכא סתמא בשוק (שם). שור של פטם. שמפטם שוויים למכור, הרי הוא כרגלי כל אדם. אפילו בן עיר סתרא שבא לכאן ע"א עירוב, מוליכו למקומו, דכיון דלומרים לשוויס, מסתמא לוקחים בדעתיה ממקן דאתי למתר חבין ליה (לעיל לח.). **והבהמה והכלים כרגלי הבעלים.** שהשוחל לו לוקח בהמה לו כלים מתברו ביום טוב, אינו יכול להוליכם אלא למקום שהבעלים שהמשוים מותרין לילך שם, ואם עירבו לפחות (ערובין צו:) ואם לא ערב יש לה אלפים לכל רוח העיר (לעיל לו.). כשם שאין אדם יכול לילך ביו"ט אלא עד תחום שבת, כך בהמתו אינה יכולה לילך חוץ לתחום, וכלי שמי אין לו רשות לשבתו חוץ לתחום (האורח ח"א סי' שס). אין משקין ושוחטין. דלך להשקות בהמה לפני שמיטה שהמה נוחה להשקות (שבת מה:) אורחא דמלתא נקט (שם קנ:). **את המדבריות.** שבמיטות (שם מה:) שרועות בפתי תמיד ולנות בתוך התחום (שם קנ:). **פצעילי תמרה.** תמרים שבלקטים קודם ביטולן וכונסין אותם בכלים שעושין מגולפין והן מתבשלות מאליהן, מהו לאכול מהן ביטולן, מי מודה בהן קודם ביטולן, בגרוגרות ולימוקין לו לא (שבת מה:).

מוסף תוספות

א. שאומר מנה זו אתן לפלוני ומנה זו לפלוני הרי זה לגביה כמזכה להן. רשב"ם. ב. כלי מחבירו בע"ח דאמר ר' יוחנן הלכה כרבי הושעיא. שם. ג. דדעת המשאיל והשואל בכך. רשב"ם. ד. אע"פ שדעת בעל הבית בכך אין דעת האורחים סומכת בכך לפי שאינם יודעים אי זו מנה ייחד לכל אחד ואחד מהם. שם. ה. הא עירב אותו שהיו מופקדין אותן מבעיא אצלו דכרגליו הן. רשב"ם. ו. אותם בסלים שעושין מלולבין והן מתבשלות מאליהן. רש"י שבת מה: ד"ה פצעילי. ז. מלשון המפציע זתים שהיו מפציעין התמרים כדי להתבשל. רשב"ם. ח. ולאחר פצועיהן מתקלקלין, ולפיכך היה סבור לדמותם לגרוגרות וצמוקים, ואפ"ה אמר לי' רבי שאין דומין לגרוגרות וצמוקין דהנך מתקלקלים ביותר וחוזרין ומשביחין. שם. ט. שהיו מתחלה ראויין לאכילה והוא דחה אותם בידים ליבשן ושוב אינן ראויין עד שייבשו. שיטה. י. ואיכא דאכיל מיניהו. שם.

אלא גרוגרות וצמוקין בלבד איבעית אימא הני נמי כגרוגרות וצמוקין דמי ואיבעית אימא לדבריו דר"ש קאמר וליה לא ס"ל ואיבעית אימא לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אין מוקצה אלא לדידכו אודו לי מיהא היכא דיוצאות ורועות בפסח ונכנסות ברביעה ראשונה דבייתות הן ואמרו ליה רבנן לא מדבריות הן:

אלא גרוגרות וצמוקין בלבד. דלימא תרתי, דלמימטו בידים ולא מזו הדרן עלך פסכת ביצה (שבת מה:)

אלא גרוגרות וצימוקים בלבד. איבעיא אימא הני נמי כגרוגרות וצימוקין דמו. ואיבעיא אימא לדבריו דר' שמעון קאמר וליה לא סבירא ליה. איבעיא אימא לדבריהם דרבנן קאמר להו, לדידי אין מוקצה, לדידכו דאית לכו מוקצה אודו לי מיהא דהיכא דיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה דבייתות הן, ואמרו לו לא מדבריות הן.

הדרן עלך משילין פירות וסליקא מסכת ביצה

תוספתא: מי שזימן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא אם כן זיכה להן על ידי אחר מבעוד יום טוב, מה הן מוציאין מבית המשתה חתיכה ז) דקלוסתא וביצה מתובלת, ר' שמעון בן גמליאל אומר מקום שנהגו לחלק אגוזים וקליות בטורולס יוליכו, בניו ובני ביתו קטנים הולכין עמו לבית האבל ולבית המשתה למקום שנהגו, ולא יתן ממנותיו לבנו ולבתו של בעל הבית מפני האיבה. אין חפין ואין מתגרדין 2) ביום טוב אבל מדיחין את הכלים בנתר 3) ושפין כלי כסף בקרקטין. אין חפין את הכלים בנתר ביום טוב, אבל מדיחין אותן במלח ובמורסן בשבת ואין צ"ל ביו"ט. אלו הן מדבריות היוצאות בפסח ונכנסות ברביעה, בייתות כל שלנין בתוך התחום, רבי אומר אילו ואילו שיצאו חוץ לתחום אע"פ שאין נכנסין לתוך התחום אלא משחשכה מותר לשוחטן ביום טוב, ואילו הן מדבריות הרועות באפר לעולם. מיהא שמעינן דכל מידי דחזי לאינש דעתיה עילויה, ואפילו הא דאמר רב נחמן עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה 7) קיימא לן כרבי ותרי דרידיא ותמרי דעסקא באנו למחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון הא בהדיא קיימא לן הלכתא כרבי שמעון, ואף על פי דביום טוב קיימא לן כרבי יהודה, הני מילי כגון גולד ומוקצה מחמת איסורו וכיוצא באלו, אבל הני כולן שרי ביום טוב.

ז) כתוספתא פ"ד הגי' מתיבות וגלוסקמא ומקה מתובלת. ב) כתוספתא כאן הגי' ואין מדיחין את הכלים בנתר ביו"ט אבל מדיחין במלח כתמוהבן וכתוספתא פ"ד הגי' ע"ש וכ"ג ובד"ק ס"ם שכ"ג ודו"ק היטב. ג) כתוספתא פ"ד הגי' ואין שפין כלי כסף בקרקטין ומיהו רבינו יעקב כתוספתא דשפין כלי כסף וכו' וכ"כ פירוש"מ פ"ד הלכה ג' ופירוש"מ שם הגי' בקרטיקון כמש"כ רבינו וכ"כ בתוספ' הערוך בערך גרטיקון ובערך קרטם ש"ם. ז) נראה ל"ל ותרנגולת לביצתה ותורע דדידיא ותמרי דעסקא כתו למחלוקת ר"י ור"ש קיי"ל דאמרי הלכה כרבי יהודה קיי"ל וכו' ועי' בתי"ק שהניח דעתו רבינו ע"ש היטב.

הדרן עלך משילין פירות וסליקא לה מסכת ביצה

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

*)הַדְרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת בֵּיצָה וְהַדְרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַסֶּכֶת בֵּיצָה וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנַשֵּׁי מִינָּךְ מַסֶּכֶת בֵּיצָה וְלֹא תִתְנַשֵּׁי מִינָּן לֹא בְּעָלְמָא הָדֵין וְלֹא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אֻמָּנוּתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְתִהֵא עִמָּנוּ לָעוֹלָם הַבָּא. **)חַנִינָא בַּר פָּפָּא רָמֵי בַּר פָּפָּא נַחְמָן בַּר פָּפָּא אַחָאי בַּר פָּפָּא אַבָּא מָרִי בַּר פָּפָּא רַפְרָם בַּר פָּפָּא רָכִישׁ בַּר פָּפָּא סוּרְחָב בַּר פָּפָּא אַדָּא בַּר פָּפָּא דְּרוּ בַּר פָּפָּא:

הַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפְיוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ: מֵאוֹיְבֵי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֶלָה וָעֶד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשָּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים. אָנוּ מַשְׁכִּימִים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי כְּשֵׁם שֶׁעָזַרְתַּנִי לִסְיֵּם מַסֶּכֶת בֵּיצָה כֵּן תַּעֲזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַסֶּכְתּוֹת וּסְפָרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוֹד לִי וּלְזַרְעִי שֶׁלֹּא תָמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם. וְתִתְקַיֵּם בִּי בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְּשִׂיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּהוּא עָתִיד לְאִתְחַדָּתָא, וּלְאַחָיָא מֵתַיָּא, וּלְאַסָּקָא לְחַיֵּי עָלְמָא, וּלְמִבְנֵא קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֶם, וּלְשַׁכְלֵל הֵיכָלֵיהּ בְּגַוֵּהּ, וּלְמֶעְקַר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאָתָבָא פּוּלְחָנָא דִּשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וְיִקָּרֵיהּ, [וְיִצְמַח פֻּרְקָנֵהּ וְיִקָּרֵב מְשִׁיחֵהּ]. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מַאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, דִּי בְאַתְרָא (קַדִּישָׁא) הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וּפֻרְקָנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

*) פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג,

**) בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות